

Vergaderjaar 2016–2017

**34 725 X**

## **Jaarverslag en slotwet Ministerie van Defensie 2016**

**Nr. 4**

### **MEMORIE VAN TOELICHTING**

#### **A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL**

##### **Wetsartikelen 1 en 2**

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2016 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X);
2. de begrotingsstaat inzake de baten-lastenagentschappen van dit Ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Defensie,  
J.A. Hennis-Plasschaert

## B. BEGROTINGSTOELICHTING

### 1. Leeswijzer

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor Hoofdstuk X (Defensie) is gebaseerd op de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

- In dit wetsvoorstel zijn alleen technische uitvoeringsmutaties, mutaties van boekhoudkundige aard of mutaties voortvloeiend uit controlebevindingen opgenomen.
- De beleidsmatige uitgavenmutaties zijn met Kamerstuk 34 550 X, nr. 59 d.d. 20-12-2016 aan de Tweede Kamer meegedeeld. Dit betrof de hogere verwachte uitgaven op de beleidsartikelen 2 CZSK (€ 7 miljoen), 3 CLAS (€ 3 miljoen), 4 CLSK (€ 20 miljoen) en 7 DMO (€ 20 miljoen uitgaven en € 6 lagere ontvangsten). Na afsluiting van het jaar bleken de uitgavenmutaties iets af te wijken van de verwachting van medio december 2016. De Staten-Generaal is met Kamerstuk 34 550 X nr. 78 d.d. 27-02-2017 over de definitieve uitkomst geïnformeerd.
- De beleidsmatige mutaties voor de hogere realisatie van de verplichtingen zijn bekend gemaakt met Kamerstuk 34 550 X nr. 78 d.d. 27-02-2017. Dit betrof de hoger gerealiseerde verplichtingen op de beleidsartikelen 3 CLAS (€ 66,4 miljoen), 4 CLSK (€ 119,5 miljoen) en 6 Investerings Krijgsmacht (€ 426,9 miljoen).
- In de eerste en tweede suppletoire begroting 2016 zijn voor de baten-lastenagenschappen geen mutaties opgenomen. Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt gerapporteerd in het Jaarverslag 2016.
- De technische mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen in onderstaande staffel worden toegelicht:

| Omvang begrotingsartikel<br>in € miljoen | Beleidsmatige mutaties<br>(ondergrens in € miljoen) | Technische mutaties<br>(ondergrens in € miljoen) |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| < 50                                     | 1                                                   | 2                                                |
| => 50 en < 200                           | 2                                                   | 4                                                |
| => 200 < 1.000                           | 5                                                   | 10                                               |
| => 1.000                                 | 10                                                  | 20                                               |

### 2. Voorstel van wet

1. In de begroting(wet)staat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2016 voor de begroting van Defensie (X) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij de Slotwet.
2. Uit de samenvattende departementale begrotingsstaat blijkt dat ten opzichte van de tweede suppletoire begroting de begroting van de uitgaven voor 2016 met € 184,1 miljoen is verlaagd en dat de begroting van de ontvangsten voor 2016 met een bedrag van € 30,1 miljoen is verhoogd.

Deze mutaties uit de Slotwet 2016 leiden tot een uitgavenbudget van € 8.242,4 miljoen en een ontvangstenbudget van € 372,7 miljoen. Het bedrag voor de in 2016 aangegane verplichtingen wordt verhoogd met € 691,9 miljoen tot een bedrag van € 9.805,4 miljoen.

In aansluiting op de tweede suppletoire begroting 2016 ontstaat samenvattend het volgende beeld:

## **A. Uitgaven**

Totaal van de bijgestelde uitgaven – € 184,070 miljoen

## **B. Ontvangsten**

Totaal van de bijgestelde ontvangsten € 30,144 miljoen

### **2.1 Toelichting op de belangrijkste mutaties (verplichtingen, uitgaven en ontvangsten)**

#### **Beleidsartikel 1 Inzet**

##### **Verplichtingen +/- EUR 429,3 miljoen**

De bijstelling van de verplichtingen is een gevolg van een technische correctie van de bestaande overeenkomst voor de meerjarige bijdrage voor de inzet van de SAC C-17. Deze overeenkomst is in het verleden aangegaan door het CDC en uitgaven voor het gebruik van SAC C-17 werden ook op dat artikel verantwoord. Vervolgens werden de uitgaven doorbelast naar het artikel Inzet. Om de administratieve werklast te verminderen is de overeenkomst met een nog openstaande contract-waarde van € 445 miljoen overgegaan naar artikel 1 Inzet. Per saldo leiden de overige bijstellingen op dit artikel tot een lagere realisatie van € 16,3 miljoen.

##### **Uitgaven –/– EUR 33,4 miljoen**

De realisatie van crisisbeheersingsoperaties is uitgekomen op een bedrag van € 275,2 miljoen en is daarmee € 33,4 miljoen lager ten opzichte van de tweede suppletoire begroting. Dit is vooral het gevolg van extra ontvangsten voor de missie MINUSMA en de vrijval van het niet benutte deel van de vrije ruimte in het Budget Internationale Veiligheid (BIV) voor crisisbeheersingsoperaties.

##### **Ontvangsten +/- EUR 15,9 miljoen**

De realisatie van de ontvangsten is € 15,9 miljoen hoger dan was voorzien ten tijde van de 2<sup>e</sup> suppletoire begroting. De hogere ontvangsten worden veroorzaakt door de hogere bijdrage voor MINUSMA (€ 11 miljoen) en de ontvangen vergoedingen voor overige missies en contributies (€ 5 miljoen).

#### **Beleidsartikel 2 Taakuitvoering Zeestrijdkrachten**

##### **Verplichtingen –/– EUR 15,6 miljoen**

De verwachte verplichtingen voor met name de materiële exploitatie zijn niet gerealiseerd. Verder zijn de voor het jaar 2016 geraamde verplichtingen voor instandhouding van wapensystemen pas in januari 2017 aangegaan.

#### **Beleidsartikel 6 Investerings Krijgsmacht**

##### **Verplichtingen –/– EUR 40,0 miljoen**

De reservering van € 40 miljoen voor valutaschommelingen is in 2016 niet aangewend en derhalve ook niet verplicht.

## **Uitgaven –/– EUR 143,3 miljoen**

### *Bijstellen uitgaven Opdracht voorzien in infrastructuur*

De uitgaven bij investeringen voor infrastructuur zijn € 63 miljoen lager door diverse vertragingen in de uitvoering van projecten bij het Rijksvastgoedbedrijf en de hieraan gerelateerde lagere kosten voor het honorarium voor het RVB. Daarnaast hebben de hogere verkoopopbrengsten geleid tot een hoger uitgavenbudget.

### *Bijstellen uitgaven Opdracht voorzien in IT*

De lagere uitgaven van € 33 miljoen zijn toe te schrijven aan diverse IT projecten, waarvan de aanpassingen of vervangingen niet tijdig in 2016 zijn gerealiseerd.

### *Bijstellen Bijdrage aan de NAVO*

De investeringsprojecten die in NAVO-verband worden uitgevoerd zijn vertraagd. Hierdoor is de bijdrage van Nederland € 9,7 miljoen lager dan verwacht. Ook de realisatie van de AWACS investering valt in 2016 lager uit en zal in 2017 gerealiseerd worden.

### *Bijstellen Reservering valutavoorziening*

Het egalisatiefonds van € 40 miljoen voor valutaschommelingen is in 2016 niet aangewend.

### *Eindejaarsmarge*

De niet gerealiseerde budgetten op dit artikel zullen via de eindejaarsmarge doorschuiven naar 2017.

### *Overige bijstellingen*

Per saldo is er voor € 2,5 miljoen aan overige bijstellingen.

## **Beleidsartikel 7 Ondersteuning krijgsmacht door Defensie Materieel Organisatie**

### **Verplichtingen –/– EUR 27,7 miljoen**

Ultimo 2015 is een aantal meerjarige contracten aangegaan, waardoor er minder verplichtingen in 2016 aangegaan hoefden te worden. Verder is een aantal contracten vertraagd, waardoor deze niet in 2016, maar in 2017 zijn ondertekend.

## **Beleidsartikel 8 Ondersteuning krijgsmacht door Commando Diensten Centra**

### **Verplichtingen –/– EUR 249,7 miljoen**

De verplichtingen zijn € 249,7 miljoen lager dan begroot omdat de overeenkomst voor de meerjarige bijdrage voor het gebruik van SAC C-17 van het CDC en bijbehorende uitgaven zijn overgegaan naar artikel 1 Inzet. Hierdoor nemen de verplichtingen af met de contractwaarde (€ 481 miljoen). Tevens is het contract voor Defensiebrede Beveiligings- en Bewakings- systemen aangegaan ten behoeve van vastgoed (€ 172 miljoen). Tenslotte zijn er nog diverse huurcontracten en onderhoudscon-

tracten gesloten ten behoeve van dienstvervoer, waardoor de verplichtingen zijn gestegen met € 59,3 miljoen.

### **Niet-beleidsartikel 9 Algemeen**

#### **Verplichtingen –/– EUR 18,6 miljoen**

Ultimo december 2015 is de verplichting (€ 15 miljoen) voor de bijdrage aan de NAVO in 2016 aangegaan. Als gevolg hiervan zijn in 2016 minder verplichtingen aangegaan.

### **Baten-lastenagentschappen**

#### **Defensie Telematica Organisatie en Paresto**

In de eerste en tweede suppletoire begroting 2016 zijn voor de baten-lastenagentschappen geen mutaties opgenomen. Voor toelichting van het verschil tussen de begroting en de eindrealisatie wordt verwezen naar het Jaarverslag 2016.